

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ

1. DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)

1914 yılında 1. Dünya Savaşı başladı.

Savaşın nedenleri;

- Ülkeler arasında ekonomik ve siyasal rekabet
- Ekonomik yayılma ve sömürgecilik faaliyetleri (Sanayi İnkılabının etkileri)
- Sanayileşmenin hızlanması sonucunda devletler hammadde ve pazar arayışı
- Sömürgecilik yarışının ülkeler arasında problemlerin yaşanmasına sebebiyet vermesi
- Fransız İhtilali ile ortaya çıkan Milliyetçilik akımının siyasal bir nitelik kazanması

Bu savaşta çeşitli ülkeler 2 grupta toplandı.



1. DÜNYA SAVAŞINDAKİ GRUPLAR

İTİLAFA DEVLETLERİ

- İNGİLTERE
- FRANSA
- RUSYA
- İTALYA
- YUNANİSTAN

İTTİFAK DEVLETLERİ

- AVUSTURYA-MACERİSTAN
- ALMANYA
- OSMANLI DEVLETİ
- BULGARİSTAN

Osmanlı Devleti 1. Dünya Savaş'ında pek çok cephede mücadele etti. Çanakkale cephesinde düşman gemilerini boğazdan geçirmeyerek büyük bir zafer kazandı. Mustafa Kemal, Çanakkale'deki başarısıyla adını duyurdu. Fakat diğer cephelerde başarı gösteremedik. Çanakkale Savaşı, 1. Dünya Savaş'ının parçası olan bir savaştır. Bu savaşta itilaf ve ittifak devletleri savaşırmıştır. Osmanlı Devleti ve İttifak Devletleri 1. Dünya Savaş'ından yenik ayrılp 1918 yılında Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzaladı. Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti bağımsızlığını kaybetti.

Savaşı kazanan itilaf devletleri bu antlaşmaya dayanarak yurdumuzu işgal etmeye başladılar. Mustafa Kemal, İstanbul'un ve Anadolu'nun işgalleri karşısında ümidini kaybetmedi. Kurtuluşa olan inancını şu sözlerle ifade etti:

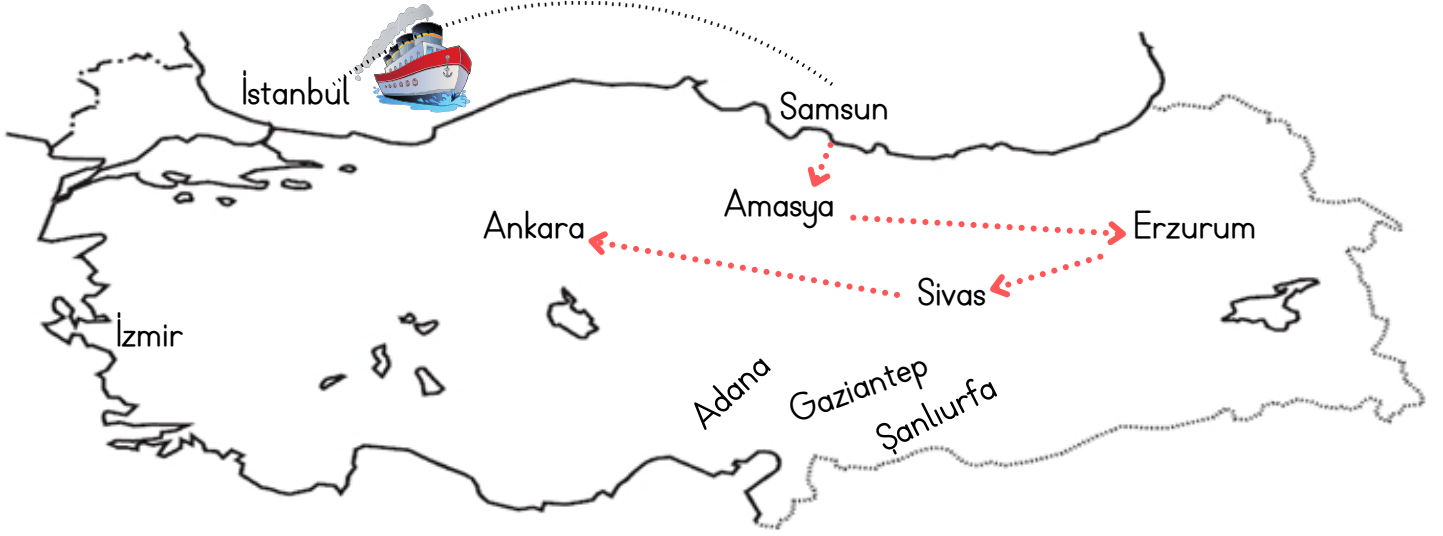
- Geldikleri gibi giderler.

Bu düşüncesinde yanılmayan Mustafa Kemal, yurdun düşman işgalinden kurtulmasında büyük rol üstlenecekti.

MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİ

MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKMASI VE MİLLÎ MÜCADELENİN BAŞLAMASI

Yurdumuzun işgal altında olduğunu gören Mustafa Kemal, bir şeyler yapılması gerektiğinin farkındaydı. Halkın bir olup milli mücadeleyi başlatması gerektiğine inandığı için 19 Mayıs 1919'da Bandırma Vapuru ile Samsun'a gitti. Mustafa Kemal, bu hareketiyle milli bilinci uyandırmaya çalıştı. Mustafa Kemal sırasıyla aşağıdaki illeri gezerek genelgeler yayımlamış ve kongreler yapmıştır.



Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı (19 Mayıs 1919)

Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'a gelmesi ile Millî Mücadele başlamış. Samsun Millî Mücadelenin başlangıç şehri olmuştur.

Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919)

Mustafa Kemal Havza'dan Amasya'ya geçmiş. 22 Haziran 1919'da Amasya Genelgesi yayımlanmıştır. Genelgede vatanın bütünlüğü, milletin istiklalinin tehlikede olduğu belirtilmiş, işgalcilere karşı mücadele çağrısı yapılmıştır.

Erzurum Kongresi (23 Temmuz 1919)

23 Temmuz'da Erzurum Kongresi düzenlenmiştir. Mustafa Kemal, kongreye sivil olarak katılmıştır. Bu kongrede; "Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez." denmiş, manda ve himaye reddedilmiştir.

Sivas Kongresi (4 Eylül 1919)

Mustafa Kemal, Erzurum'dan Sivas'a geçmiştir. 4 Eylül 1919 tarihinde Sivas Kongresi düzenlenmiştir. Erzurum Kongresi kararları kabul edilmiş, Temsil Heyeti oluşturulmuş, başkanlığına da Mustafa Kemal getirilmiştir.

Temsil Heyeti'nin Ankara'ya Gelişi (27 Aralık 1919)

Millî Mücadelenin merkezi olarak Ankara seçilmiştir. Ankara'nın seçilme sebebi; güvenli olması, işgale uğramamış bir yer olması ve kolordunun burada bulunmasıdır.

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN (TBMM) AÇILIŞI

Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara'da törenle açıldı. TBMM'nin açılmasıyla yeni Türk devletinin temelleri atılmış oldu. Devleti yönetme yetkisi halk tarafından seçilen milletvekillerine verildi. Böylece Türk milleti verdiği kararlar ile geleceğine karar verme hakkına sahip oldu. Düzenli ordunun kurulmasıyla yurdun her yerinde düşmanı atmak için uzun ve zorlu savaşlar başladı. Doğu Cephesi, Güney Cephesi, Batı Cephesinde kurtuluş mücadelesi verilmiştir.

Doğu Cephesi: Doğu cephesinde Kazım Karabekir komutasındaki askerlerle Ermeniler savaşmıştır. Savaşı Kazım Karabekir ve ordusu kazanmıştır. Bu savaş sonunda, Ermenilerle 3 Aralık 1920'de Gümrü Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma, TBMM'nin imzaladığı ilk antlaşmadır.

Güney Cephesi: Yerel kuvvetler ve Kuvayı Milliye birlikleri Antep, Maraş ve Urfa'da Fransızlara karşı kahramanca savaşmıştır. Maraş'taki ilk direniş, Sütçü İmam başlatmıştır. Ali Saip Bey Urfa'nın kurtuluşunda önemli rol oynamıştır.

Halkın gösterdiği bu kahramanlıklar nedeniyle TBMM tarafından;

- Antep'e "Gazi"
- Maraş'a "Kahraman"
- Urfa'ya da "Şanlı" unvanları verildi.

Batı Cephesi: Batı Cephesindeki savaş, Yunanlıların İzmir'i işgal etmesiyle başlamıştır. Bunun üzerine TBMM tarafından oluşturulan düzenli ordu, bu cephede

Batı Cephesi Savaşları:

- 1- I. İnönü Savaşı (6-11 Ocak 1921)
- 2- II. İnönü Savaşı (23 Mart-1 Nisan 1921)
- 3- Eskişehir-Kütahya Savaşı (10-24 Temmuz 1921)
- 4- Sakarya Savaşı (22 Ağustos-13 Eylül 1921)
- 5- Büyük Taarruz (26-30 Ağustos 1922)

Bu cephelerde düşmanlar yenilgiye uğratıldıktan sonra İngiltere, Fransa ve İtalya, Türk hükümetine ateşkes teklifinde bulundular. Bunun üzerine Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalandı.

Bu anlaşma ile;

- Vatanımızın bugünkü sınırları büyük ölçüde çizildi.
- Yeni Türk devletini bütün dünya tanıdı.
- Lozan Barış Antlaşmasının ardından düşman askerleri İstanbul'dan ayrıldılar.

Cumhuriyetin İlanı: Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasından sonra artık yeni devletimizin başkentini ve yönetim biçimini belirlemeye sıra gelmişti. 13 Ekim 1923'te çıkarılan bir yasayla Ankara başkent oldu. Yeni kurulan devletin yönetim şeklinin cumhuriyet olduğuna karar verildi ve 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edildi. Mustafa Kemal, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk cumhurbaşkanı seçildi. İlk başbakan ise İsmet İnönü oldu.



Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların yanındaki kutucuğu yeşile, yanlış olanların yanındaki kutucuğu kırmızıya boyayınız.



Atatürk, doğu cephesinde savaşmıştır.



Cumhuriyetten önceki devletimiz Osmanlı Devleti'ydi.



Çanakkale Savaşı, Kurtuluş Savaşı'nın içinde yer alır.



Mustafa Kemal, Adana Kongresini düzenledi.



13 Ekim 1923'te çıkarılan bir yasayla Ankara başkent oldu.

Aşağıdaki soruları dikkatle okuyunuz. Doğru yanıtları işaretleyiniz.

1.

- a. Çanakkale Savaşı
- b. II. İnönü Savaşı
- c. Sakarya Savaşı

Yukarıdakilerden hangileri Batı Cephesi savaşlarıdır?

- A) a - b
- B) a - c
- C) b - c
- D) a - b - c

2. Osmanlı Devleti hangi anlaşma ile bağımsızlığını kaybetmiştir?

- A) Lozan Barış Anlaşması
- B) Ankara Anlaşması
- C) Mondros Ateşkes Anlaşması
- D) Uşi Anlaşması

3. TBMM hangi yılda açılmıştır?

- A) 23 Nisan 1920
- B) 23 Nisan 1923
- C) 19 Mayıs 1919
- D) 29 Ekim 1923

4. Mustafa Kemal Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nı hangi ilimizden başlatmıştır?

- A) İstanbul
- B) Ankara
- C) İzmir
- D) Samsun